

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio IV. Utrùm omnibus infidelibus conferat Deus auxilia sufficientia ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

SECTIO IV.

Virum omnibus infidelibus confert Deus auxilia sufficientia?

DIVERTES, quæstionem non procedere de infidelibus, qui nunquam de fide audierunt, quia de his Sectione sequenti; neque de infidelibus, qui de fide audierunt, & convertuntur, quia hi clarum est, quod habeant auxilia non solum sufficientia, sed etiam efficacia, ut actu ad fidem convertantur; alioquin non sic actu converterentur; sed solum hic inquire de omnibus illis infidelibus, qui cum audierint de Fide, non tamen convertuntur: Utrum scilicet his omnibus, prout sunt in statu infidelitatis conferat Deus auxilia sufficientia?

Resolutio affirmativa tenenda est cum P. Soar, tom. 2. de gratia lib. 4. cap. 11. P. Bellarm. P. Tanner, P. Valent. P. Ruiz & aliis supra citatis. Probat, primò authoritate Scripturæ Joan. 1. ibi: *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*: qui locus licet ab aliquibus explicetur de illustratione proveniente à lumine naturæ, re tamen vera de lumine gratiæ, & fidei intelligendus est, ut communiter intelligunt Interpretes. Et Matth. 5. *Qui Solum suum oriri facit super bonos, & malos; & pluit super iustos, & iniustos*: quod D. Amb. intelligit de Sole justitiæ, & pluviam gratiæ. Et Matth. 11. *Venite ad me omnes*. Et 2. Cor. 5. *Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi*. Et 1. Tim. 6. *Speramus in Deum vivum, qui est salvator omnium, maxime fidelium*. Ubi particula maxime fidelium satis denotat, omnes etiam infideles sub illa Universalis omnium comprehendendi; ergo &c.

Probat secundò authoritate Patrum ex D. Prosper. lib. 2. de Vocat. Gent. cap. 25. ubi loquens de gratia sufficienti: *Deo autem*, inquit, *placuit hanc*, id est efficacem, multis tribuere, & illam, id est sufficientem, nemini denegare. Et ex D. Dionys. de Cælest. Hierarch. cap. 9. ubi dicit, radium divini luminis paratum semper esse, & omnibus patere ad participandum, & ad cæcitatem erroris expellendam. Et ex D. Thom. 1. 2. q. 89. art. 6. ubi ait, & docet, omnem hominem pervenientem ad usum rationis teneri converti ad Deum, per quam conversionem homo consequitur gratiam, & per illam peccati originalis remissionem; sed homo per vires naturales non potest consequi gratiam remissivam peccati, ut definit Trid. Sess. 6. cap. 3. & docet idem D. Thom. 1. 2. q. 112. art. 2. & 3. ergo talis homo ad id indiget auxilio, quod à Deo præstari debet; alioquin non teneretur converti, aut disponi ad conversionem.

Probat tertio rationibus: Prima, quia Christus Dominus pro omnibus, etiam infidelibus mortuus est; ergo etiam illis omnibus meruit auxilia sufficientia, ut possint salvari, quæ Deus illis contulit. Secunda, quia Deus, ut ait Apostolus, vult omnes homines salvos fieri; sed hæc voluntas, cum sit generalissima, debet extendi ad omnes, etiam infideles; ergo his omnibus confert media, sive auxilia sufficientia, ut possint salvari.

Obicies 1. Licet prædicta doctrina vera sit, si sermo sit de infidelibus, ad quos notitia Christi pervenit; non ita tamen, si loquamur de illis infidelibus, & barbaris in sylvis educatis, qui nunquam de Christo, & ejus fide audierunt, de quibus videtur loqui Apostolus ad Rom. 10. *Quomo-*

do credent in quem non audierunt? quomodo autem audient sine prædicante; ergo saltè his non confert Deus auxilia sufficientia. Respondeo negando consequentiam, ut infra dicemus, & patet ex testimoniis supra citatis, quæ cum sint universalia, omnes infideles comprehendunt. Ad illud D. Pauli dicimus, ex illo solum probari, hujusmodi infideles non habere potentiam proximam ad credendum, non tamen non habere remotam, quam certè habent, quatenus habent auxilia ad opera honesta ordinis naturalis, & ad faciendum, quod in se est; & si hoc faciant, absque dubio eis dabitur potentia proxima, & immediata ad credendum; nam facienti, quod in se est, Deus non denegat auxilium, sive gratiam, ut est celebre assertum, de quo alibi.

Instabis: Deus non confert hujusmodi infidelibus auxilia sufficientia, ut veniant ad fidem, nisi mediante prædicatione ipsius fidei; siquidem quando vult attrahere ad fidem mittit Prædicatores, illos autem non mittit, quando non vult attrahere: Sic enim quando voluit attrahere ad fidem Cornelium, misit ad illum D. Petrum Actor. 10. & quando voluit attrahere Eunuchum Regiæ Candacis, misit Philippum ad illum baptizandum Actor. 16. quando autem non vult attrahere, neque mittit, neque permittit, imò vetat ad illos ire Prædicatores, ut constat Actor. 16. ibi: *Veni sunt ab Spiritu Sancto loqui verbum Dei in Asia; & cum tentassent ire in Bithiniam, non permisit eos Spiritus Sanctus*; sed hujusmodi infidelibus barbaris non mittuntur Prædicatores; ut supponimus; ergo his non conferuntur auxilia sufficientia.

Respondeo primò instantiam non valere; siquidem solum procedit de infidelibus, quos Deus proximè, & immediatè vult, aut non vult attrahere; nos autem loquimur de omnibus absolute, quos dicimus, Deum velle vocare, saltè remotè prout diximus. Respondeo secundò, licet ad hos barbaros non mittantur Prædicatores Evangelici, adhuc suos habere Prædicatores Deum quodam modo eis prædicantes, in quibus habent auxilia sufficientia, & notitiam quodam modo sufficientem ad salutem; quatenus scilicet ipsa externa mundi species, eximiaque Universi pulchritudo, & ordinatissima rerum omnium varietas illis prædicat, eosque erudit; Cæli siquidem enarrant gloriam Dei, clarissimæque, & nunquam intermissæ voce (*Concentum quippe Celi quis dormire faciet Job. 36.*) denotant dari unum omnium Creatorem, & administratorem, quem venerari, & colere, ejusque opem implorare debeant, cui voci si aures non occluderent, magis; majorque lux ipsis paulatim suboriretur, Dei que, & rerum ad salutem spectantium notitia magis ipsis in dies, ac magis illucesceret, vitamque honestè institucentes juxta rectæ rationis normam, Deo illis manum auxiliatricem porrigente, tandem ad beatitudinem pertingerent.

Obicies 2. Multi ex his infidelibus, præsertim barbaris, habent ignorantiam invincibilem de Deo; ergo non habent auxilium sufficiens ad credendum; cum objectum, nempe Deus, in quem credant, non sufficienter, imò illis omnino non proponatur. Confirmatur, quia hujusmodi barbari non peccant non credendo; siquidem nemo peccat circa materiã, de qua habet ignorantiam invincibilem; ergo non habent auxilium sufficiens, ut possint credere; alioquin illud haberent, possent etiam credere, & peccarent non credendo, quod est contra suppositionem; ergo &c.

T 3

Respon-

66. Respondeo primò negando absolute antecedens; in nullo enim, nisi ad breve tempus, potest dari de Deo ignorantia invincibilis. Et ratio à priori est, quia cum Deus sit finis, & quasi centrum hominis, recta ordinatio postulat, ut quem admodum res aliæ naturæ sibi habent inclinationem, & propensionem ab Authore naturæ inditam ad sua centra, ita etiam homo ab eodem sibi habeat inditam propensionem ad suum; & sicut illæ aliæ materiali, & naturali quadam vi, & impetu ad suos quæque fines feruntur ita etiam homo, cum sit rationalis, rationali huiusmodi impulsu ad Deum finem suum ferri debet: Unde sicut esset gravis inordinatio, si non cognosceret principia juris naturæ, qualia sunt, *Bonum esse faciendum, & malum fugiendum*, ita etiam talis esset, si Deum non cognosceret.
67. Dices 1. cum P. Arriaga 1. p. d. 2. de Deo sect. 3. num. 17. Cognitio Dei non potest acquiri, nisi per discursum; sed hic est maximè difficilis barbaris, rudibus, ac bardis hominibus, quales v. g. erant Brasilienses ante adventum Lusitanorum: imò & plures de facto sunt gentiles, qui plures Deos colunt; hi autem Deum ignorant; nam qui plures, quam unum Deum statuit, nullum statuit; ergo &c. Confirmatur, quia aliqui de facto Deum negarunt, unde illud Psalm. *Dixit insipiens in corde suo, non est Deus.* Et Pharaó Exod. cap. 5. 2. *Nescio*, inquit, *Dominum.* Et D. Aug. tract. 106. in Joan. sic ait: *Exceptis enim paucis, in quibus natura nimium depravata est, universum genus humanum Deum mundi huius fatetur autorem;* ergo cum D. Aug. paucos aliquos excipiat, hi sunt barbari illi, qui Deum penitus ignorant invincibiliter.
68. Respondeo, licet sit difficile rudibus, ac bardis hominibus habere Dei notitiam claram, evidentem, ac demonstrativam; difficile tamen non esse habere aliquod dubium, & suspensionem Numinis; hoc enim dubium congenitum est creaturæ rationali ex instinctu illi ab Authore naturæ indito, ex quo instinctu excitatur Dei species ad eum utcumque cognoscendum. Imò ad hoc dubium de illo habendum satis est rerum creaturarum, Universique, Cæli præsertim, astrorumque aspectus, qui veluti naturæ vox identidem omnium auribus insonat, neque à quoquam, nisi ultrò aures occludat (quod facit ignorantiam jam vincibilem) aliquo saltem modo audiri nequit: siquidem: *Nulla gens est*, inquit Tullius lib. 1. de legib. *neque tam immanis, neque tam ferrea, quæ licet nesciat qualem Deum habere deceat, habendum tamen ignoret.* Unde licet aliqui certum de Deo iudicium non formaverint, nullus tamen unquam fuit, cui dubium saltem aliquod hac de re in mentem non venerit, quod de Brasiliensibus affirmat P. Granad. 1. p. 11. 1. d. 1. sect. 3.
69. Ad confirmationem dicimus, illos, qui plures Deos colunt, Numen aliquod, saltem confusè cognoscere, imò supremi alicuius Numinis notitiam aliquando habere, quod in primis indicat altare illud Athenis erectum *Ignoto Deo.* Deinde Gentiles passim Jovi primas deferrebant tanquam Deorum supremo. Ad illud psal. 13. *Dixit insipiens, &c.* dicimus communiter explicari de homine scelerato, qui culpabiliter Deum ignorat; vel potius omnem de Deo cogitationem abjicit, ut liberius peccet. Neque etiam Pharaó Numen aliquod penitus negavit, sed solum Deum Hebræorum noluit pro vero Deo agnoscere. Præterea D. Aug. apertè indicat illorum paucorum ignorantiam non fuisse invincibilem, sed vincibilem, & culpabilem,

quippe qui vitii dediti, cogitationes de authore naturæ, quæ ex Universi fabrica in illis excitabantur, aut à Deo immittebantur, abjiciebant. Imò idem D. August. tract. 106. cit. ad illa verba Joan. 17. *Pater manifestavi nomen tuum hominibus; asserit nullam esse creaturam ratione præditam, quæ Deum penitus ignoret: Hæc est*, inquit, *vis veræ divinitatis, ut creatura rationali jam ratione utenti non omnino, ac penitus possit abscondi.* Quid clarius?

Dices 2. cum eodem P. Arriaga cit. num. 21. Licet omnibus sit insitum de Deo dubium, sicque in nullo sit ignorantia invincibilis, hæc tamen ignorantia vincibilis non est culpabilis; sic enim si cui dubium incidat, quo pacto arbores crescant, non peccat, de hac re ulterius non inquirendo; ergo &c. Respondeo negando antecedens: illa enim ignorantia, cum sit vincibilis, est culpabilis; nam cum primò homo format de Deo aliquale dubium, tenetur ulterius inquirere, quia tenetur vitam rectè instituendam; ideoque licet maxime confert Dei cognitio, tanquam humanarum actionum finis, quod nisi faciat, peccat: at verò notitia de arborum augmento nihil omnino conducit ad vitam rectè instituendam; ideoque licet homo de illo ulterius non inquiret, non peccat, quamvis de hoc habeat ignorantiam vincibilem. Hæc ita juxta probabilem sententiam.

Respondeo tamen secundo, & melius juxta alia à nobis alibi dicta in Philosophia tom. 3. tract. 1. d. 3. à n. 59. concessio antecedente argumenti supra appositum num. 65. & distinguendo consequens: non habent auxilium sufficiens ad credendum proximè, & immediatè; concedo consequentiam: remotè, & mediatè, quatenus illud habent ad alia opera honesta naturalia, cui si assentirentur, eis etiam daretur auxilium sufficiens ad credendum; nego consequentiam: Unde huiusmodi infideles non credendo non peccant, neque fidei carentia eis imputatur proximè; imputatur tamen remotè, & mediatè, quatenus committunt alia peccata, & non faciunt, quod in se est; nam si hoc facerent, darentur eis proximè, & immediatè auxilia sufficientia ad fidem. In quo sensu verificatur illud Apostoli ad Rom. 1. ubi dicit, gentes esse inexcusabiles. Unde dicendum est huiusmodi infideles non esse condemnandos propter peccatum infidelitatis; siquidem ab illo eos excusat ignorantia invincibilis; condemnandos tamen esse propter alia peccata, quæ si non commisissent, conferrentur eis auxilia necessaria, & sufficientia ad fidem.

Obijciat 3. Huiusmodi auxilia sufficientia his infidelibus collata, aut essent tantum externa, & generalia; aut etiam interna, & specialia; aut simul generalia, & specialia; ac externa, & interna; sed neutra ex his confert illis Deus; ergo &c. Respondeo hoc argumentum postulare specialem Sectionem: Sit igitur.